

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Cel

Celem przedmiotowego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ostrzeszów przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej Nr XVII/151/2004 z dnia 29 czerwca 2004 roku.

Aktualizacja ta ma na celu dostosowanie zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ostrzeszów do wytycznych zawartych w zaktualizowanych i nowych dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i krajowym. W opracowaniu zwrócono także uwagę na zmieniające się przepisy prawa oraz zawarte w nich wytyczne na najbliższe lata.

Ze względu na różnorodność zmian na terenie gminy, zasadniczymi elementami podjętej aktualizacji GPOŚ jest kompleksowe przedstawienie zmian ilościowych, jakościowych oraz usprawnienie gospodarowania ściekami i odpadami komunalnymi. Szczególną uwagę zwrócono także na ochronę wód.

Metodyka

Zakres prognozy opracowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dodatkowo uzupełniono o materiały informujące o stanie środowiska oraz porównano z obowiązującymi dokumentami o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

Opracowując aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ostrzeszów główny nacisk położono na dostosowanie ustaleń do założeń krajowego, wojewódzkiego programu ochrony środowiska, które jednocześnie stanowiły źródło danych dla różnych wskaźników statystycznych.

Przedstawione w programie cele i zadania dotyczą okresu 2016 - 2019 oraz perspektywicznie do 2023r. Jako okres bazowy przyjęto lata 2009 - 2013. Rok 2014 i 2015 jako referencyjny wykorzystano w sytuacjach dla których uzyskano odpowiednie dane.

Charakter gminy i środowiska.

1. Miasto i Gmina Ostrzeszów jest jednostką miejsko – wiejską. Obszar zamieszkuje ponad 23,5 tys. osób z ośrodkiem miejskim w Ostrzeszowie liczącym ok. 15 tys. mieszkańców. Powierzchnia gminy wynosi 187,39 km², z czego na miasto przypada 12,13 km² (GUS 2013). Grunty rolne (spis rolny 2010) stanowią 9991,13 ha (53%) w tym grunty pod zasiewami - 5780,71 ha (31%) oraz łąki i pastwiska trwałe 1912,44 ha (10%), użytki leśne (GUS 2013) – 7531,31 ha (40%). Tereny zabudowane i zagospodarowane stanowią 5% obszaru gminy (w tym ok. 30% powierzchni w obszarze miasta i około 3,5% powierzchni wiejskich). W skład gminy wchodzi 20 miejscowości na prawach sołectkich. Na terenie gminy działa około 2100 podmiotów gospodarczych. W gminie funkcjonuje około 7000 gospodarstw domowych w tym 1800 gospodarstw rolnych.
2. Od zachodu gminę obejmuje Kotlina Milicka stanowiąca równinne obniżenie po zlodowaceniu środkowoeuropejskim. Dalej (największą środkową część) przecina teren krajobrazu nizin, fluwioglacjalne, równinne i faliste ukształtowanie związane z Wzgórzami Ostrzeszowskimi. Od północnego wschodu gminę obejmuje teren pozostałości wydmy glacialno-rzecznych Kotlina Grabowska. Niewielki fragment na południu stanowi Wysoczyzna Wieruszowska stanowiąca zespół kęp wysoczyznowych równin morenowych.
3. Podstawowe parametry charakteryzujące klimat: średnia roczna temperatura powietrza 8°C, średni roczny opad 550 mm, średnia roczna prędkość wiatru 2,9 m/s.

4. Przez gminę przechodzą drogi krajowe i wojewódzkie. Największe znaczenie komunikacyjne ma droga krajowa nr 11.
5. Na terenie gminy znajduje się 15 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ponadto zewidencjonowano 124 stanowisk archeologicznych.
6. Sieć wodociągowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta, jej długość wynosi blisko 400km w tym 273,3km (2013r.) sieci rozdzielczej i obsługuje blisko 100% mieszkańców.
7. Sieć kanalizacyjna jest słabo rozwinięta. W jej skład wchodzi 85,1 km sieci czynnej obsługującej 1232 przyłącza. Obejmuje ok. 99% mieszkańców miasta i 16% mieszkańców wsi. W gminie znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków w Rojowie. Oczyszczone ścieki odprowadzane do cieku Strzegowa, dopływ rzeki Barycz. Na terenie zakładu wybudowano solarną suszarnię osadów, w której przetwarzane będą stabilizowane osady ściekowe. Pozostałe ścieki komunalne z terenu gminy są gromadzone w przydomowych zbiornikach bezodpływowych i przekazywane na uprawnione oczyszczalnie lub, w przydomowych oczyszczalniach ścieków.
8. Gmina zasilana jest z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN500 Odolanów – Szopieniec, gazociągiem odbocznym DN 150. Długość czynnej sieci wynosi ponad 93km.
9. Na terenie gminy udokumentowano 12 złóż kopalin – piaski, żwiry, glin ceramiki budowlanej. Na potrzeby ich eksploatacji funkcjonują 4 obszary górnicze.
10. Głównym zbiornikiem wód czwartorzędowych, objętym reżimem wysokiej ochrony (OWO) jest na obszarze gminy Pradolina Barycz – Głógów 303.
11. Miasto i Gmina Ostrzeszów znajduje się na podziale dwóch zlewni Rzeki Barycz wpadającej do Odry i rzeki Prosnę wpadającej do Warty. Strefa podziału bogata jest w źródła licznych strumieni.
Główne cieki gminy stanowią rzeki: Złotnica; całkowita długość wynosi 36 km (w gminie ok. 10 km) – dopływ rzeki Barycz,
Strzegowa / Dąbrówka (Rów Bledzianowski); całkowita długość wynosi 31 km (w gminie ok. 12 km) – dopływ rzeki Barycz.
Na terenie gminy brak większych zbiorników wodnych. Licznie występują stawy.
12. Gleby - duży procent stanowią grunty o niekorzystnej przydatności rolnej kompleksu glebowego żytniego bardzo słabego i słabego (łącznie 71% powierzchni gruntów) z dość znacznym zakwaszeniem.
Większość obszarów gminy jest silnie zmieniona antropogenicznie (głównie w kierunku użytkowania rolnego).
13. Całą gminę obejmuje obszar chronionego krajobrazu, a w najbliższym sąsiedztwie znajdują się cenne obszary chronione przyrodniczo.
Na terenie gminy znajdują się 12 pomników przyrody.
Lesistość gminy wynosi 39,3 % znacznie powyżej średniej w powiecie, województwie i kraju. Tak jak i na terenie całego województwa w gminie obserwuje się nasilenie cięć (usuwania) wysokiej roślinności przydrożnej (drzew i krzewów). Prace te najczęściej prowadzi się przy okazji wykonywania inwestycji sieciowych, modernizacji czy remontów istniejących dróg.
Świat zwierzęcy jest typowy dla równinnych obszarów kraju i Wielkopolski. Gospodarkę łowiecką na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów prowadzi 8 kół łowieckich.
W ramach opieki nad zwierzętami bezdomnymi gmina obsługiwana jest przez Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w miejscowości Niedźwiedź 77, Gm. Ostrzeszów.

14. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji, a w mniejszym stopniu przemysłowe. Według badań WIOŚ gminę zaliczono do klasy A, tj. takiej, w której poziom stężeń substancji zanieczyszczających nie przekracza dopuszczalnych wartości pod względem pomiaru pyłu SO₂, NO₂, Pb, C₆H₆, CO. Jedynie poziom ozonu O₃, PM₁₀ i benzo(a)pirenu znajduje się w klasie C.
15. Na obszarze gminy największe i główne zagrożenie hałasem występuje ze strony komunikacji, głównie wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich (głównie drogi krajowej nr 11).
16. Źródła promieniowania elektromagnetycznego nie przekraczają dopuszczalnych norm. Stanowią je stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej.
17. Na terenie gminy udokumentowano 12 złóż kopalin (piaski, żwiry, glin ceramiki budowlanej) z czego 4 objęte są zakładami górniczymi.
18. W Mieście i Gminie Ostrzeszów powstaje rocznie blisko 7800Mg odpadów komunalnych (obszar miejski - 5427Mg, wiejski - 2363Mg). Z czego w 2012r. zbierane było około 57% (dane gminy), po wprowadzeniu nowego systemu w lipcu 2013r. zbiórką odpadów komunalnych objęto blisko 100% mieszkańców. Zbieranie selektywne odpadów komunalnych prowadzone jest do pojemników na odpady komunalne zmieszane, szkło, odpady komunalne suche oraz przez organizowanie okresowych, ruchomych punktów odbioru innych grup powstających w gospodarstwach domowych. Wielkość pojemników uzależniona jest od liczby obsługiwanych mieszkańców i rodzaju zabudowy (np. jednorodzinna i wielorodzinna) Wszystkie przesortowane odpady komunalne można nieodpłatnie dostarczać do PSZOK w Ostrzeszowie przy ulicy Ceglarskiej 1A. Ze względu na brak regionalnego zakładu zagospodarowania odpadów (RIPOK), jego funkcje jako instalacja zastępcza prowadzi składowisko w m. Ostrzeszów. Przy składowisku funkcjonuje sortownia niesegregowanych odpadów komunalnych wraz z separatorem metali oraz mobilnym rozdrabniaczem.

Cele i zadania programu

- Polepszenie gospodarki odpadami powstającymi w wyniku funkcjonowania gospodarstw domowych – polegać będzie głównie na wdrażaniu i ulepszaniu nowego systemu odbioru odpadów komunalnych oraz wspieraniu selektywnego gromadzenia, zbierania odpadów.
- Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych - polegać będzie głównie na wspieraniu rozwiązań energio- i materiałochłonnych, wspieraniu inwestycji w energie odnawialne.
- Ochrona powietrza - wspieranie inwestycji w termomodernizacji budynków, w remontach i przebudowie dróg, wspomaganie mało emisyjnych technologii grzewczych w budownictwie. Zakładanie i ochrona pasów zieleni.
- Ochrona przed hałasem - polegać będzie głównie na remontach i przebudowie dróg, zakładaniu i ochronie pasów zieleni.
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym - inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego i określenia zagrożeń z jego strony.
- Ochrona wód oraz ochrona przed powodzią - modernizacja i rozbudowa istniejących sieci i instalacji oraz promowanie oczyszczalni zbiorowych i przydomowych.

- Ochrona powierzchni ziemi i zasoby kopalin – bezpieczeństwo istniejących zasobów gleb zwłaszcza o wyższych klasach bonitacji oraz dokumentowanie i zagospodarowanie kopalin.
- Ochrona zasobów przyrodniczych w tym wzrost lesistości i zadrzewienia w gminie - prewencja istniejących zasobów, rozpoznanie i tworzenie nowych, ochrona i budowa zadrzewień przydrożnych, śródpolnych, wzdłuż cieków, edukacja.
- Podjęcie szerokiej gamy działań edukacyjnych obejmujących różne grupy społeczne i środki przekazu, w celu podniesienia świadomości, konieczności działań oraz wynikających stąd korzyści w zakresie ochrony środowiska.

Realizacja programu

Realizacja zadań wytyczonych w Programie Ochrony Środowiska wiąże się z nakładami inwestycyjnymi. Środki na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska pochodzić mogą z następujących źródeł: własne środki gminy, dofinansowanie z funduszy krajowych, dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej.

Monitorowanie realizacji programu

1. Monitoring środowiska – system kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Pomiary poziomów emisji i imisji, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, RZGW, IMGW, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, użytków ekologicznych) znany jest instytucją takim jak np. Urzędy Gmin, RDLP, Dyrekcje Parków Krajobrazowych, RDOŚ.
2. Monitoring programu – najważniejszym wskaźnikiem jest kontrolowanie realizacji poszczególnych zadań, które powinno się odbywać co dwa lata, na podstawie zestawienia planu działań przewidzianych do realizacji z postępem ich wdrożenia. Monitoring powinien odbywać się w mierzalnych jednostkach np.: wagowych, pojemności, odległości, procentowych, ilościowych, kosztowych, itd.
3. Monitoring odczuć społecznych – podstawowy system kontroli czy wprowadzane zmiany są zgodne z oczekiwaniami mieszkańców i osób przebywających na terenie gminy.
4. Monitorowanie założonych efektów ekologicznych to wskaźnik, który powinien zawierać ocenę realizacji założonych celów i zadań.

Ocena możliwych oddziaływań na środowisko

Nie przewiduje się znaczącego zwiększenia oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji omawianej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska. Inwestycje związane z porządkowaniem gospodarki odpadami oraz gospodarką wodno– ściekową będą wpływać na poprawę warunków środowiskowych regionu. Wszystkie inwestycje i obiekty budowlane realizowane w ramach porządkowania gospodarki odpadami komunalnymi planowane są dla potrzeb RIPOK i istniejących instalacji zastępczych.

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w ramach aktualizacji GPOŚ związane są z większymi lub mniejszymi uciążliwościami wynikającymi m.in. z transportu materiałów budowlanych, instalacji, obsługi i pracy sprzętu budowlanego, przemieszczania mas ziemnych itp.

Potencjalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego będzie wzmożony transport odpadów do zakładów centralnych, obsługujących dużo większe obszary niż obecnie oraz praca sprzętu transportującego i budowlanego. Nadal głównym źródłem emisji do powietrza pozostaje transport i emisja niska z zabudowy mieszkalnej.

Do zanieczyszczenia gleb wokół inwestycji może dochodzić w trakcie prac budowlanych, niewłaściwej ich eksploatacji czy mechanicznego uszkodzenia.

Emisje hałasu dotyczą przede wszystkim środków transportu i sprzętu budowlanego. Główną uwagę należy zwrócić na stan techniczny sprzętu oraz jakość dróg.

Zmniejszenie zanieczyszczeń przedostających się do gleby ze ściekami, opadami wpłynie na lokalne zmiany flory lubiącej wysoko-zasobne siedliska zwłaszcza azotolubne.

Negatywny wpływ na krajobraz dotyczy przede wszystkim obiektów liniowych (drogi) oraz zabudowy rekreacyjnej przy jeziorach.

Realizacja programu nie będzie negatywnie wpływać na istniejące formy ochrony przyrody i cenne siedliska przyrodnicze.

Teren gminy ma bardzo utrudnione możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych, stąd nie przewiduje się lokalizacji tego typu inwestycji. Wspierane będą inne źródła energii odnawialnej.